

Omagiu tenorului Ion Buzea

(Costin Popa – 1 februarie 2015)

Aseară la Ateneul Român a avut loc recitalul pianistei Luiza Borac și lansarea noului CD „Luiza Borac – Chants nostalgiques – Homage to Ion Buzea”, apărut recent la Casa de discuri Avie Records. Reproduc aici cuvântul pe care l-am rostit în deschiderea recitalului, la lansare, pe scenă.

Bună seara, doamnelor, domnișoarelor și domnilor! Fiți bineveniți sub cupola sacră a Ateneului Român la un eveniment deosebit! Este pentru prima oară când o remarcabilă interpretă româncă omagiază pe Compact-Disc pe unul dintre cei mai faimoși artiști ai noștri, la împlinirea vârstei de 80 de ani. Pianista Luiza Borac a ales să includă pe noul său CD publicat recent în Occident câteva memorabile secvențe interpretate de marele tenor Ion Buzea. Deschid această scurtă evocare cu un film cu aria „La donna è mobile” din „Rigoletto”. (...)

Pagina verdiană ne-a introdus în universul glasului fermecător al lui Ion Buzea, cu timbru învăluitor și cald, catifelat, cu accente impecabil plasate în fraza muzicală care se derulează fluent, în desăvârșit legato, către acute incisive, lungi și strălucitoare. Bunul gust, cultura, nu l-au părăsit niciodată în tălmăcirile sale atât de diverse ca stilistică. Ușurința emisiei vocale și, în general, a cântului era debordantă. Natural în scenă, impresiona prin prezența atrăgătoare, care le făcea să palpitate pe doamnele și domnișoarele din sală.

Născut la Cluj, Ion Buzea a studiat cu Lya Pop în municipiul natal, apoi cu Petre Ștefănescu-Goangă la București și Luigi Ricci la Roma. A debutat pe scena Operei din Cluj în Alfredo din „Traviata” de Verdi, a venit apoi la București ca solist al Operei Române. Câștigarea Concursurilor Internaționale de Canto „George Enescu” de la București 1964 și Toulouse au fost rampele de lansare către o spectaculoasă carieră internațională, care nu l-a împiedicat însă să revină ciclic pe scenele din Cluj-Napoca, București, Timișoara, chiar după mutarea la Viena.

Ion Buzea a cântat în cele mai celebre teatre lirice ale lumii, Metropolitan Opera, Opera Mare din Paris, Opera de Stat din Viena, Festivalul de la Salzburg, Deutsche Oper Berlin, Opera Bavareză de Stat din München, Opera Regală Covent Garden din Londra, Teatrul Regal La Monnaie din Bruxelles, Opera din Zürich, dar și în cele din Dallas, Houston, Boston, Lyon, Hamburg, Frankfurt, Amsterdam etc. etc., în Cehia, Slovacia, Ungaria, Bulgaria, Grecia, Croația, Slovenia, Serbia, Suedia, împlinind o carieră strălucită, desfășurată până în 1990. Peste tot, parteneri i-au fost marile vedete ale timpului, care făceau parte în mod curent din distribuții. Iluștri dirijori i-au condus spectacolele. Imposibil, aici, să-i amintesc pe toți cei cu care a colaborat. Ne-ar trebui zeci de minute. Totuși, numesc soprane ca Renata Tebaldi, Leontyne Price, Virginia Zeani (în străinătate și în România), mezzosoprane precum Shirley Verrett, Grace Bumbry, Christa Ludwig, baritoni ca Robert Merrill, Piero Cappuccilli, Tito Gobbi sau bași precum Cesare Siepi, Nicolai Ghiaurov, Boris Christoff.

Într-o serie de interviuri pe care mi le-a acordat în ultimii ani (2010, 2011), nu și-a uitat marii parteneri din țară, Zenaïda Pally, Elena Cernei, Arta Florescu, Magda Ianculescu, Nicolae Herlea, Petre Ștefănescu-Goangă, David Ohanesian.

Pilduitoare mi se pare onoarea care i s-a făcut să fie pe afiș la Metropolitan în „Rigoletto” și „Aida” alternativ cu Franco Corelli și Richard Tucker. La fel, în acele vremuri, existau la New York trei distribuții de „Boema”, în care erau programați Corelli, Nicolai Gedda și Ion Buzea.

Rolurile au fost imens de multe, în repertoriul pe care glasul său îl recomanda, dozând progresiv, cu inteligență, intrările în spectacole: în primii ani, „Răpirea din serai”, „Cei patru bătărași”, „Lakmé” (rolul Hadji), „Otello” (rolul Cassio), „Paițe” (Arlechinul și, mai apoi, Canio), „Flautul fermecat” (în concert), „Tannhäuser” (personajul Walther von der Vogelweide).

Li s-au adăugat operele „Werther”, „Lucia di Lammermoor”, „Samson și Dalila”, „Adriana Lecouvreur”, „Macbeth”, „Rigoletto”, „Traviata”, „Trubadurul”, „Bal mascat”, „Forța destinului”, „Don Carlos”, „Aida”, ca și „Boema”, „Madame Butterfly”, „Tosca”, „Mantaua”, „Fata din Far West”, „Turandot”, „Carmen”, „Cavalleria rusticana”, „Dama de pică”, „Rienzi”, „Lohengrin”, „Maeștrii cântăreți din Nürnberg”, „Fedora”, „Povestirile lui Hoffmann”, „Mireasa vândută”, „Fra Diavolo”, „Rusalka”, „Tiefland”, „Ariadna la Naxos”, ... dar și „Ana Lugojana”, „Casa cu trei fete”, „Vânzătorul de păsări”, „Contele de Luxemburg” etc.

Nu trebuie uitate lucrările vocal-simfonice și liedurile, acestea din urmă, magistral ilustrate de noul CD. Fabulos repertoriu! Liric, liric-spint și chiar dramatic, frizând absolutul, de la Mozart la romantismul verdian, de la verismul reprezentat de Puccini, Mascagni, Leoncavallo, Giordano, de la lirica franceză la Wagner etc., abordări care îl aureolează astăzi drept unul dintre cei mai mari interpreți români din istorie, deseori comparat de pretențioșii critici occidentali cu legende ale veacului trecut, precum Franco Corelli și Giuseppe di Stefano.

Maestrul Ion Buzea trăiește acum lângă Zürich, într-o vilă din munți, lângă pădure, într-un cadru de vis și împărtășește tinerilor artiști aspiranți la performanță din secretele artei cântului.

Pe ecran, în fața dumneavoastră, s-au derulat imagini din cariera maestrului. Vor urma o înregistrare inedită dintr-o emisiune ce i-a fost dedicată de Televiziunea germană și aria „Nessun dorma” din „Turandot” de Puccini, Festivalul Salzburg 1972 (...).

Onorat auditoriu, pe discul „Luiza Borac – Chants nostalgiques – Omagiu lui Ion Buzea”, care se lansează astăzi în București după evenimentul similar ce a avut loc la Hamburg și înaintea celui de la Viena, maestrul interpretează trei lieduri de Schumann, Schubert și Richard Strauss, alături de două melodii de Tiberiu Brediceanu și Gheorghe Dima. Sunt înregistrări istorice „live”, din anul 1964, de la Concursul Internațional „George Enescu”, la care Ion Buzea a obținut, cum spuneam, un prestigios Premiu I. Luiza Borac a re-înregistrat părțile solo ale acompaniamentului original. Într-un mesaj-autograf din booklet, maestrul și-a exprimat bucuria că distinsa pianistă a inclus înregistrările în discul său.

Sunt mici bijuterii în care, în liedul german, perfecțiunea de stil se îngemănează cu calitățile vocii de aur a lui Ion Buzea, așa încât dulceața din glas cuprinde spiritul ca o boare, într-o mezzavoce de manual în Schumann, dar și în Schubert, cu nemărginită expresivitate venită din suflet. Poet și pictor al sunetului impresionează în Richard Strauss iar în liedul românesc respiră autenticitate. O voce de neuitat în minunate interpretări.

Vă mulțumesc.